

Klaus Regling in interview with Kathimerini (Greek version)

[View PDF](#)

21/07/2019

ESM

Συνέντευξη με τον Κλάους Ρέγκλινγκ, Διευθύνων Σύμβουλος ΕΜΣ

Δημοσιεύτηκε στην Καθημερινή

Η συνέντευξη πραγματοποιήθηκε στις 17 Ιουλίου 2019, δημοσιεύτηκε στις 21 Ιουλίου 2019

Δημοσιογράφος: Ειρήνη Χρυσολωρά

Αρχική γλώσσα: Αγγλικά

Είπατε, μετά το τελευταίο Eurogroup, ότι ο στόχος για πρωτογενές πλεόνασμα 3,5% του ΑΕΠ είναι ο ακρογωνιαίος λίθος της συμφωνίας της κυβέρνησης με τους πιστωτές. Στο Συνέδριο του Economist την τελευταία εβδομάδα επαναλάβατε την ανάγκη να διατηρηθεί ο στόχος. Επίσης, είπατε ότι η ανάπτυξη πρέπει να είναι πρώτη προτεραιότητα για την Ελλάδα. Βλέπετε περιθώρια να αλλάξει ο στόχος στο μέλλον για να τονωθεί η ανάπτυξη και υπο ποιές προϋποθέσεις;

Είμαστε πολύ ευτυχείς που η κυβέρνηση έχει τον σαφή στόχο της προώθησης της ανάπτυξης. Αυτό είναι επίσης, προς το συμφέρον του ESM. Ο ESM είναι ο μεγαλύτερος πιστωτής της Ελλάδας. Εκταμιεύσαμε πάνω από 200 δισ ευρώ με πολύ χαμηλό επιτόκιο και πολύ μεγάλες ωριμάνσεις. Αυτό από μόνο του είναι καλό για την ανάπτυξη στην Ελλάδα, επειδή ο ελληνικός προϋπολογισμός εξοικονομεί περίπου 13 δισ ευρώ κάθε χρόνο. Το Eurogroup συμφώνησε σ αυτό το πακέτο, περιλαμβανομένων των δημοσιονομικών στόχων για τα επόμενα μερικά χρόνια, μαζί με πρόσθετη ελάφρυνση χρέους. Το σημείο εκκίνησης είναι σαφές. Η ερώτηση που θέσατε δεν έχει άμεση σημασία. Τόσο ο πρωθυπουργός όσο και ο υπουργός Οικονομικών επιβεβαίωσαν στις συνομιλίες μας τις προηγούμενες μέρες ότι θα

τηρήσουν αυτούς τους στόχους.

Ναι, αλλά είναι στο πρόγραμμα της κυβέρνησης. Η κυβέρνηση μπορεί να θέσει το ερώτημα στο μέλλον. Βλέπετε πιθανότητα να το επανεξετάσετε, υπό το φως, πχ μιας σημαντικής πτώσης του κόστους δανεισμού;

Επι του παρόντος, θεωρώ θετική την επιβεβαίωση της συμφωνίας από την κυβέρνηση. Αυτό δεν ισχύει μόνο για τον ESM. Οι αγορές το βλέπουν επίσης θετικά. Έχουν εμπιστοσύνη ότι η οικονομική πολιτική της κυβέρνησης είναι προσανατολισμένη στην ανάπτυξη και αυτό θα οδηγήσει σε βιωσιμότητα του χρέους. Κάτι τέτοιο θα μπορούσε να οδηγήσει και σε ακόμη χαμηλότερα επιτόκια.

Τα χαμηλότερα επιτόκια αλλάζουν την ανάλυση βιωσιμότητας χρέους;

Σίγουρα. Κάθε χρόνο κάνουμε μια ανάλυση βιωσιμότητας και βλέπουμε πώς εξελίσσονται τα πράγματα. Το κάνουμε με 40ετή χρονικό ορίζοντα. Υπάρχει μεγάλη αβεβαιότητα, αλλά πρέπει να το κάνουμε και μετά θα δούμε το αποτέλεσμα. Επί του παρόντος, ωστόσο, η ερώτηση δεν έχει σημασία. Ανησυχούμε λίγο γιατί η ανάπτυξη δεν ήταν τόσο υψηλή όσο ελπίζαμε. Οι τελευταίες αποφάσεις της προηγούμενης κυβέρνησης, τους τελευταίους 2-3 μήνες πριν τις εκλογές, δεν ήταν φιλοαναπτυξιακές. Αναφέρομαι σε συγκεκριμένα δημοσιονομικά μέτρα, στη φορολογία και στο γεγονός της υποεκτέλεσης του προϋπολογισμού επενδύσεων. Αυτά κινούνται στην αντίθετη κατεύθυνση από αυτό που επισημάνατε και από αυτό που προσπαθεί να πετύχει η νέα κυβέρνηση. Έτσι, πρέπει να περιμένουμε και να δούμε.

Δεδομένης της διατήρησης του δημοσιονομικού στόχου και των ανησυχιών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την επίτευξή του φέτος, νομίζετε ότι τελικά θα επιτευχθεί; Θα χρειαστούν πρόσθετα μέτρα για το 2019 ή και το 2020;

Τα θέματα που αναδείχθηκαν στην έκθεση ενισχυμένης εποπτείας υποστηρίζονται πλήρως από τον ESM. Πρόκειται για κοινή θέση των ευρωπαϊκών θεσμών. Πραγματι, έχουμε εκφράσει ανησυχίες ότι ο στόχος φέτος μπορεί να μην επιτευχθεί. Θα το συζητήσουμε με τη νέα κυβέρνηση. Η αποστολή επιστρέφει στην Ελλάδα το Σεπτέμβριο για να προετοιμάσει την επόμενη έκθεση ενισχυμένης εποπτείας. Θα το εξετάσουμε πολύ προσεκτικά. Σημειώνω ότι ο υπουργός Οικονομικών πιστεύει πως ο δημοσιονομικός στόχος θα επιτευχθεί, άρα θα το αναλύσουμε πολύ προσεκτικά.

Ποιά είναι η αποψή σας για ένα από τα μέτρα της προηγούμενης κυβέρνησης, την κατάργηση της μείωσης του αφορολογήτου; Σημειώσατε στο συνέδριο του Economist ότι θέλετε να δείτε τη μείωση της φορολογίας να συνδυάζεται με διεύρυνση της φορολογικής βάσης. Εννοούσατε, με μείωση του αφορολόγητου;

Ναι, ακριβώς, αυτή είναι η γενική σύσταση που δίνουν οι θεσμοί εδώ και καιρό: Συστήνουν τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης, με σκοπό να επιτραπεί μια μείωση των φορολογικών συντελεστών. Θεωρώ ότι κάτι τέτοιο είναι φιλοαναπτυξιακό: Έχουμε μια κατάσταση όπου ένα σχετικά μικρό ποσοστό του εργαζόμενου πληθυσμού πληρώνει πραγματικά φόρους, υψηλούς σε σύγκριση με τις περισσότερες άλλες Ευρωπαϊκές χώρες ή του ΟΟΣΑ. Γι' αυτό το συγκεκριμένο μέτρο συμφωνήθηκε πριν από καιρό και απογοητευθήκαμε που ανετράπη. Όλοι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί κατέστησαν σαφές ότι απογοητευθήκαμε.

Διαπραγματεύεστε να το μειώσετε ξανά;

Η Ελλάδα δεν είναι σε πρόγραμμα. Συνεπώς, δεν έχουμε πρόθεση να επιβάλλουμε οποιαδήποτε αιρεσιμότητα. Αυτό είναι παρελθόν. Ωστόσο, έχουμε άποψη για το ποιά μέτρα είναι φιλοαναπτυξιακά και ποιά όχι. Εδώ είδαμε μια ανατροπή μιας συμφωνίας και αυτό δεν βοήθησε. Αυτό που μετράει για μας είναι να τονωθεί η ανάπτυξη. Είμαστε σίγουροι ότι η νέα κυβέρνηση έχει τη σωστή προσέγγιση και ότι η Ελλάδα θα επιτύχει βιωσιμότητα του χρέους. Συνεπώς θα δώσουμε την ειλικρινή συμβουλή μας για το τι είναι καλό για την ανάπτυξη και τι όχι. Αυτές οι συνομιλίες θα συνεχιστούν πολύ σύντομα,. Αλλά ξανά: Αυτό που είδα τις τελευταίες μέρες είναι ότι η νέα κυβέρνηση έχει σαφή πρόθεση να πάρει πρωτοβουλίες, που θα είναι καλές για την ανάπτυξη.

Τι πιστεύετε για τα κυβερνητικά σχέδια για τη μείωση των φόρων; Ο υπουργός Οικονομικών κ. Σταϊκούρας θα σας μίλησε για το νέο φορολογικό νομοσχέδιο που ετοιμάζει η κυβέρνηση. Ποιά είναι η άποψή σας;

Μας μίλησε γι αυτό. Θα πάρουμε τις λεπτομέρειες τις επόμενες μέρες. Πρέπει να το δούμε σε μεγαλύτερη λεπτομέρεια. Νομιζω ότι είναι δίκαιο να πούμε ότι οι φορολογικοί συντελεστές στην Ελλάδα είναι υψηλοί. Επομένως, η μείωση ορισμένων φορολογικών συντελεστών, ιδίως στο εισόδημα, φυσικών και νομικών προσώπων, και η προσαρμογή τους με τις άλλες ευρωπαϊκές χώρες είναι μάλλον θετική. Αυτό

δεν ισχύει για όλους τους φόρους. Για παράδειγμα, οι φόροι κατανάλωσης είναι διαφορετική περίπτωση.

Νομίζετε ότι ο ΦΠΑ δεν είναι πολύ υψηλός;

Είναι μέσα στα όρια που επιτρέπουν οι οδηγίες της ΕΕ και η μείωση συγκεκριμένων φόρων είναι πιο φιλοαναπτυξιακή από τη μείωση άλλων. Αλλά φυσικά, μας ενδιαφέρει επίσης πώς θα βγούν οι αριθμοί στο τέλος. Γιατί αν οι φόροι μειωθούν και υπάρχει κενό στον προϋπολογισμό, αυτό πρέπει κάπως να καλυφθεί και δεν έχουμε δει τις λεπτομέρειες επ' αυτού. Φυσικά, αυτό δεν αποτελεί κριτική για την κυβέρνηση, αφού ανέλαβε καθήκοντα εδώ και μόλις πάνω από μια εβδομάδα. Είμαι σίγουρος ότι θα συζητήσουμε για όλο τον προϋπολογισμό όταν η αποστολή επιτρέψει το Σεπτέμβριο.

Συνεπώς δεν γνωρίζετε αν υπάρχει δημοσιονομικός χώρος για μειώσεις φόρων;

Δεν το ξέρουμε ακόμη.

Αν δεν υπάρχει αρκετός δημοσιονομικός χώρος, θεωρείτε ότι οι ευρωπαϊκοί θεσμοί θα εγείρουν αντιρρήσεις στο φορολογικό νομοσχέδιο;

Δεν έχουμε δει τις λεπτομέρειες. Έτσι, δεν είμαστε σε θέση επί του παρόντος να το κρίνουμε. Αλλά αυτό θα είναι πολύ σημαντικό θέμα όταν η αποστολή επιστρέψει. Η Ελλάδα δεν είναι σε πρόγραμμα, θέλω να το τονίσω και πάλι. Συνεπώς δεν είναι δουλειά μας να εγκρίνουμε συγκεκριμένα μέτρα. Αλλά θα δώσουμε τη άποψή μας στο κατά πόσον συμφωνούμε ότι τα μέτρα είναι φιλοαναπτυξιακά και στο κατά πόσον η βιωσιμότητα του χρέους επιτυγχάνεται. Αυτό περιλαμβάνει τους δημοσιονομικούς στόχους.

Ανησυχείτε για καθυστερήσεις στις μεταρρυθμίσεις και σε ποιούς τομείς συγκεκριμένα;

Συνολικά, η Ελλάδα σημείωσε σημαντική πρόοδο τα τελευταία χρόνια, περιλαμβανομένου του τρίτου προγράμματος. Αυτό είναι πολύ ευπρόσδεκτο. Η ανάπτυξη επέστρεψε, η ανεργία είναι 10% χαμηλότερη από την κορύφωσή της, άρα αυτό είναι καλό, αν και παραμένει υψηλή. Αλλά γνωρίζουμε, επίσης, ότι σε συγκεκριμένους τομείς η προηγούμενη κυβέρνηση ήταν διστακτική στην εφαρμογή

μεταρρυθμίσεων που οι θεσμοί θεωρούσαν χρήσιμες για την ανάπτυξη. Γνωρίζετε για τα 15 σημεία που αναφέρθηκαν στην τελευταία έκθεση εποπτείας, όπου είδαμε ελάχιστη ή καθόλου πρόοδο. Το βρίσκω ενθαρρυντικό ότι η νέα κυβέρνηση θέλει να αντιμετωπίσει αυτά τα θέματα για να προωθήσει την ανάπτυξη. Υπάρχουν μια σειρά από παραδείγματα όπου θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα, προς το συμφέρον του ελληνικού λαού. Χρειάζονται νομικές μεταρρυθμίσεις, καθώς ο χρόνος που απαιτείται για να ολοκληρωθεί μια δικαστική υπόθεση στην Ελλάδα είναι πολύ μεγαλύτερος από οποιαδήποτε άλλη ευρωπαϊκή χώρα. Η δημόσια διοίκηση πρέπει να μεταρρυθμιστεί. Οι ιδιωτικοποιήσεις ήταν διστακτικές κατά καιρούς και συγκεκριμένες δημόσιες επιχειρήσεις δεν διοικούνται σωστά. Η ΔΕΗ είναι ένα παράδειγμα, όπου φαίνεται πως υπήρχε πολιτική παρέμβαση στο παρελθόν. Αυτό οδήγησε στα οικονομικά προβλήματα που βλέπουμε τώρα. Επομένως, θεωρώ ότι υπάρχει μια πλήρης ατζέντα και οι συνομιλίες μου εδώ είναι ενθαρρυντικές: Η νέα κυβέρνηση σαφώς λέει ότι είναι αποφασισμένη να αντιμετωπίσει αυτά τα προβλήματα.

Ποιό είναι το γενικό μήνυμα που απευθύνετε στη νέα κυβέρνηση;

Ο ESM έχει τα ίδια συμφέροντα με την ελληνική οικονομία. Χρειάζεται να εφαρμοσθούν περισσότερες φιλοαναπτυξιακές μεταρρυθμίσεις. Και θέλουμε να επιτευχθεί η βιωσιμότητα του χρέους. Αυτές είναι οι κατευθυντήριες αρχές μας και δεν είναι ασύμβατες με τις πολιτικές που εξήγγειλε η νέα κυβέρνηση. Αλλά φυσικά πολλά θα εξαρτηθούν από τις λεπτομέρειες. Χρειάζεται να γίνει πολλή δουλειά. Η κυβέρνηση θέλει να δράσει γρήγορα. Θεωρώ ότι αυτό είναι καλό, επειδή τότε τα αποτελέσματα θα μπορούν να γίνουν ορατά εγκαίρως. Τα θέματα που είναι ψηλά στην ατζέντα είναι πολύ σαφή κι αυτό είναι θετικό.

Πώς σχολιάζετε την έκδοση του 7ετους ομολόγου την περασμένη εβδομάδα;

Η πώληση του ομολόγου ήταν ακόμη ένα θετικό σήμα. Οι αγορές έχουν εμπιστοσύνη στις οικονομικές πολιτικές της νέας κυβέρνησης. Φυσικά, θα παρακολουθούν τις εξελίξεις από κοντά και θα ελέγχουν τις αποφάσεις. Αλλά επί του παρόντος είναι θετικές. Εύκολα πουλήθηκαν 2,5 δισ ευρώ. Υπήρχαν προσφορές για 13 δισ ευρώ, επομένως υπερκαλύφθηκε πάνω από 5 φορές. Το επιτόκιο ήταν κάτω από 2%. Ήταν μεγάλη επιτυχία. Αυτό δείχνει ξανά: με τις σωστές πολιτικές, οι αγορές αντιδρούν θετικά. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ενάρετο κύκλο με χαμηλότερα επιτόκια. Κάτι τέτοιο μπορεί πράγματι να δημιουργήσει κάποιο δημοσιονομικό χώρο. Επίσης, οι

Ξένοι θα μπορούσαν να ενδιαφερθούν περισσότερο για άμεσες επενδύσεις στην Ελλάδα. Πιστεύω ότι η κυβέρνηση έκανε καλή αρχή.

Μπορεί το μαξιλάρι ρευστότητας να χρησιμοποιηθεί για την τόνωση της πραγματικής οικονομίας; Ενα παράδειγμα θα μπορούσε να ήταν η χρησιμοποίησή του για τις τράπεζες ή για τη μείωση των ληξιπρόθεσμων οφειλών του δημοσίου, όπως σημείωσε ο κ. Κοστέλλο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο Συνέδριο;

Πρώτον, πιστεύω ότι είναι πολύ καλό το ότι υπάρχει το μαξιλάρι. Καθησυχάζει τις αγορές. Δεν χρειάζεται να ανησυχούν για την εξόφληση των ομολόγων που εκδόθηκαν. Ο βαθμός στον οποίο μπορεί να χρησιμοποιηθεί για να αντιμετωπισθεί το πρόβλημα των τραπεζών με τα μη εξυπηρετούμενα δάνειά τους εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από την αξιολόγηση της Κομισιόν, γιατί πρέπει να γίνουν σεβαστοί οι κανόνες κρατικών ενισχύσεων. Δεν θα αναμιχθώ σ αυτό. Οι ληξιπρόθεσμες οφειλές παραμένουν. Αυτό είναι ανησυχητικό γιατί θα έπρεπε να έχουν μηδενιστεί από τον περασμένο Αύγουστο, στο τέλος του προγράμματος. Δεν είναι καλό για την ανάπτυξη ότι δεν έχουν μηδενιστεί και συσσωρεύονται νέες. Πιστεύω ότι υπάρχουν διαθέσιμα κεφάλαια, ασφαλώς έχει προϋπολογισθεί να πληρωθούν αυτά τα ληξιπρόθεσμα. Ελπίζω η κυβέρνηση να το κάνει γρήγορα.

Contacts

[Cédric Crelo](#)

Head of Communications and Chief Spokesperson

+352 260 962 205

c.crelo@esm.europa.eu

[Anabela Reis](#)

Deputy Head of Communications and Deputy Chief Spokesperson

+352 260 962 551

a.reis@esm.europa.eu

[Juliana Dahl](#)

Principal Speechwriter and Principal Spokesperson

+352 260 962 654

j.dahl@esm.europa.eu

[George Matlock](#)

Senior Financial Spokesperson

+352 260 962 232

g.matlock@esm.europa.eu